

## Obsah

<b>Předmluva k novému českému vydání</b>	7
<b>Předmluva k novému vydání <i>Vzájemné pomoci</i></b> (David Graeber a Andrej Grubačič)	11
<b>Úvod k <i>Vzájemné pomoci</i> a její význam</b> (Ian McKay)	27
<b>Vzájemná pomoc: faktor evoluce</b> (Petr Kropotkin)	115
<b>Předmluva</b>	117
<b>Úvod</b>	123
<b>Kapitola první</b> Vzájemná pomoc u zvířat	137
Zápas o živobytí. — Vzájemná pomoc jako přírodní zákon a hlavní činitel postupného vývoje.	

— Bezobratlí. — Mravenci a včely. — Ptáci, sdružení k honbě a k lovu ryb. — Družnost. — Vzájemná ochrana u drobných ptáků. — Jeřábi, papoušci.

### **Kapitola druhá**

Vzájemná pomoc u zvířat 167  
Stěhování ptactva. — Sdružení k líhnutí. — Podzimní společnosti. — Savci: jen málo druhů nespolečenských. — Lovecké společenství vlků, lvů atd. — Sdružení hlodavců, přežvýkavců, opic. — Vzájemná pomoc v zápasu o živobytí. — Darwinovy důvody na důkaz boje o život v druzích samých. — Přírozené překážky přílišnému rozmnožení. — Domnělé vyhubení středních článků. — Vyloučení soutěže v přírodě.

### **Kapitola třetí**

Vzájemná pomoc u divochů 207  
Domnělá válka všech proti všem. — Kmenový původ lidské společnosti — Samostatná rodina se objevila později. — Křováci a Kojkojnové (Hotentoti). — Australci, Papuánci. — Eskymáci. Aleuté. — Dajácká představa spravedlnosti. — Zvykový zákon.



### **Kapitola čtvrtá**

Vzájemná pomoc u barbarů 243

Velké stěhování. — Nová organizace nezbytná.

— Občina. — Společná práce. — Soudní procedura. — Mezikmenový zákon. —

Ukázky ze života našich současníků. — Burjati.

— Kabylové. — Kavkazští horalé. — Africké kmeny.

### **Kapitola pátá**

Vzájemná pomoc ve středověké obci 277

Vzrůst autority v barbarské společnosti. —

Nevolnictví ve vsích. — Povstání opevněných měst, jejich osvobození, jejich výsady. — Cechy. —

Dvojí původ svobodného středověkého města. —

Vlastní soudní pravomoc, samospráva. — Čestné postavení práce. — Obchod vedený cechy a městem.

### **Kapitola šestá**

Vzájemná pomoc ve středověké obci 307

Podobnost a rozdíly středověkých obcí. —

Řemeslnické cechy: každý má přívlastky státu. —

Chování města k sedlákům: pokusy osvobodit je.

— Šlechta feudální. — Čeho dosáhlo středověké město v umění, ve vědě. — Příčiny úpadku.

### **Kapitola sedmá**

Vzájemná pomoc v naší době 339

Lidové bouře na počátku období státu. —

Ztížení vzájemné pomoci v dnešní době. — Občina,

její zápas, aby ji stát neodstranil. — Zvyky,

zachované ze života v občině se udržují

v nynějších vsích. — Příklady ze Švýcarska,

Francie, Německa, Ruska.

### **Kapitola osmá**

Vzájemná pomoc v naší době 371

Když stát zničil cechy, rostou dělnické

organizace. — Jejich boje. — Vzájemná pomoc

ve stávkách. — Kooperace. — Volná sdružení

k různým účelům. — Sebeobětavost. —

Nesčetné společnosti pro sdruženou činnost ve

všemožných oborech. — Vzájemná pomoc ve

čtvrtích bídy. — Pomoc osobní.

**Závěr** 401

**Poznámky** 410